

Ochrona socjalna osób migrujących w obrębie UE i EFTA

15 lat funkcjonowania
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
w systemie prawnym Unii Europejskiej

Korzyści wynikające z przepisów unijnych

15 LAT
BEZ GRANIC
DŁA
W UE UBEZPIECZONYCH

ZUS

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

Co znajdziesz w tej ulotce	3
Jak możesz skorzystać z koordynacji	3
Pan Jerzy. Przedsiębiorca	3
Pan Janusz. Pracownik	3
Pani Grażyna. Emerytka	4
Pan Roman. Rencista	4
Pani Irena. Córka zmarłej emerytki	4
Pani Marlena. Chora pracownica	4
Pani Jadwiga. Emerytka zamieszkała z rodziną w Portugalii	4
Pan Marian. Rencista	4
Pan Stanisław. Chory pracownik	5
Pani Mariola. Pracownica pobierająca zasiłek macierzyński	5
Pan Stefan. Emeryt	5
Pan Marek. Pracownik ubiegający się o emeryturę	5
Pan Grzegorz. Emeryt zamieszkały w Hiszpanii	6
Pan Damian. Emeryt korzystający z leczenia	6
Jakie są podstawowe zasady unijnej koordynacji	6
Zasada równego traktowania	6
Zasada opłacania składek w jednym państwie członkowskim	6
Zasada sumowania okresów ubezpieczenia dla przyznania prawa do świadczeń	6
Zasada eksportu świadczeń z jednego państwa do państwa zamieszkania osoby pobierającej świadczenie	7
Jakie unijne akty prawne regulują w UE i EFTA kwestie ubezpieczeń społecznych i świadczeń dla osób migrujących zarobkowo	7

Co znajdziesz w tej ulotce

1 maja 2019 roku mija 15 lat, odkąd Polska funkcjonuje w unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Koordynacja ta zapewnia osobom migrującym zarobkowo i ich rodzinom ochronę w obszarze ubezpieczeń społecznych.

Przepisy prawne Unii Europejskiej regulują sprawy zabezpieczenia społecznego, zwłaszcza kwestie opłacania składek przez pracowników migrujących oraz przyznawania świadczeń osobom, które migrowały w obrębie Unii Europejskiej i państw EFTA (Norwegia, Islandia, Liechtenstein, Szwajcaria). Świadczenia te to np. zasiłki w razie choroby i macierzyństwa, zasiłki pogrzebowe oraz emerytury i renty.

Dowiedz się, co to oznacza w praktyce. Jakie korzyści wynikają z przepisów unijnych i jak przepisy te wpływają na możliwość otrzymywania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Na przestrzeni 15 lat z regulacji unijnych skorzystało – w różnym zakresie – kilka milionów klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Sprawdź, czy Ty jako ubezpieczony możesz skorzystać z tego, że Polska uczestniczy w unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. A jeśli tak – to w jakim zakresie.

Jak możesz skorzystać z koordynacji

Jakie korzyści wynikają z unijnych przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego?

Pan Jerzy. Przedsiębiorca

Dzięki przepisom unijnym mogę delegować swoich pracowników do pracy w Niemczech czy Holandii, a składki na ich ubezpieczenia społeczne płacić wyłącznie do polskiego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie muszę płacić żadnych składek do zagranicznych systemów ubezpieczeniowych. Zmniejsza to koszty moich kontraktów zagranicznych.

Pan Janusz. Pracownik

Jestem Polakiem i zacząłem pracę w Holandii. Dzięki przepisom unijnym jako pracownik jestem w Holandii traktowany tak samo jak Holendrzy – w sprawach zasiłków, emerytury czy renty. Mój pracodawca płaci za mnie składki na ubezpieczenia społeczne i mam zapewnioną pełną ochronę socjalną.

Pani Grażyna. Emerytka

Dzięki regulacjom unijnym mogę otrzymywać na swoje konto bankowe w Polsce emeryturę austriacką. Wypracowałam ją przez 18 lat pracy w Austrii.

Pan Roman. Rencista

Pracowałem w Polsce i w Belgii. Teraz jestem inwalidą niezdolnym do pracy. Dzięki przepisom unijnym otrzymuję dwie renty z tytułu niezdolności do pracy: jedną z polskiego ZUS i drugą z belgijskiej instytucji ubezpieczeniowej. Jest to możliwe, ponieważ zsumowano mój polski i belgijski staż ubezpieczeniowy. Gdyby nie przepisy unijne, moje okresy ubezpieczenia w każdym z tych krajów byłyby za krótkie, abym mógł otrzymać jakąkolwiek rentę – czy z Polski, czy z Belgii.

Pani Irena. Córka zmarłej emerytki

Pogrzeb mojej mamy, emerytki ZUS, odbył się we Francji, bo tam mieszkała. Na podstawie przepisów unijnych ZUS wypłacił mi na moje polskie konto bankowe zasiłek pogrzebowy na pokrycie kosztów, które poniosłam w związku z pogrzebem mamy.

Pani Marlena. Chora pracownica

Dzięki przepisom unijnym mogłam skorzystać z zasiłku chorobowego w Irlandii tuż po rozpoczęciu tam pracy. Było to możliwe, ponieważ irlandzki odpowiednik ZUS wziął pod uwagę okres mojego poprzedniego nieprzerwanego ubezpieczenia w Polsce. Wystarczyło do tego zaświadczenie, które potwierdzało polskie okresy ubezpieczenia. Wystawił mi je ZUS na formularzu unijnym E104.

Pani Jadwiga. Emerytka zamieszkała z rodziną w Portugalii

Mieszkamy z córką, jej mężem i wnukami w Portugalii. Dzięki przepisom unijnym otrzymuję z ZUS emeryturę na konto w portugalskim banku i mogę spokojnie opiekować się wnukami, gdy moja córka chodzi do pracy.

Pan Marian. Rencista

Dzięki przepisom unijnym otrzymałem rentę inwalidzką z Hiszpanii za 3 lata pracy w tym kraju, mimo że bezpośrednio przed utratą zdrowia przez 4 lata byłem ubezpieczony w Polsce. ZUS wysłał mój wniosek do Hiszpanii, potwierdził mój polski staż, a to pozwoliło instytucji hiszpańskiej przyznać mi prawo do renty hiszpańskiej.

Na przestrzeni 15 lat z regulacji unijnych skorzystało – w różnym zakresie – kilka milionów klientów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Pan Stanisław. Chory pracownik

Od 10 lat pracuję we Francji jako stolarz. Podczas pobytu u rodziny w Polsce zachorowałem. Dzięki przepisom unijnym mój francuski pracodawca uznał zaświadczenie lekarskie, które wystawił mi polski lekarz, i wypłacił mi zasiłek chorobowy. W dodatku nie musiałem tłumaczyć tego zaświadczenia na język francuski.

Pani Mariola. Pracownica pobierająca zasiłek macierzyński

Jestem zatrudniona w Polsce. Podczas pobytu w Hiszpanii urodziłam córkę. Dzięki przepisom unijnym ZUS uznał akt urodzenia dziecka wydany w Hiszpanii i wypłacił mi zasiłek macierzyński na moje konto bankowe w Polsce.

Pan Stefan. Emeryt

Ciężko pracowałem całe życie jako kierowca: w Polsce, w Czechach i w Niemczech. Dzięki przepisom unijnym dostaję na polskie konta trzy emerytury: jedną wypracowaną w Niemczech, drugą z Polski, a trzecią z Czech. Wszystkie związane z tym sprawy mogłem załatwić na miejscu w polskim ZUS. Brakowało mi stażu do przyznania emerytur w Czechach i w Niemczech, ale ZUS poświadczył dla zagranicznych instytucji emerytalnych mój polski staż ubezpieczeniowy. Dzięki temu mogę pobierać emeryturę z 3 krajów.

Pan Marek. Pracownik ubiegający się o emeryturę

Oprócz pracy w Polsce byłem zatrudniony jeszcze na Węgrzech, w Słowenii oraz na Łotwie. Dzięki przepisom unijnym nie musiałem składać kilku wniosków o emeryturę. Złożyłem jeden wniosek w najbliższej placówce ZUS, mimo że pracowałem nie tylko w Polsce, ale również

za granicą. Na podstawie tego wniosku ZUS przeprowadził odpowiednie procedury z zagranicznymi instytucjami. Pracownicy ZUS zajęli się wszystkim – do czasu aż otrzymałem decyzję emerytalną z instytucji każdego państwa, w którym pracowałem. Na koniec ZUS zestawiał wszystkie te decyzje i opisał mi je na unijnym formularzu P1.

Pan Grzegorz. Emeryt zamieszkały w Hiszpanii

Suma przyznanych mi kwot emerytur wypracowanych w Polsce i w Hiszpanii jest niższa od najniższej emerytury obowiązującej w Hiszpanii, gdzie na stałe mieszkam. Dzięki przepisom unijnym hiszpańska instytucja ubezpieczeniowa dopłaca mi kwotę brakującą do wysokości hiszpańskiej minimalnej emerytury. Dopłatę tę będę otrzymywał dopóty, dopóki mieszkam w Hiszpanii.

Pan Damian. Emeryt korzystający z leczenia

Dzięki unijnym przepisom jako emeryt ZUS, który mieszka w Austrii, mogę korzystać na koszt NFZ z leczenia w austriackich przychodniach, tak jak ubezpieczeni Austriacy. To wszystko dzięki zaświadczeniu A1, które NFZ wystawił na mój wniosek.

**Pracujesz albo pracowałeś w UNII EUROPEJSKIEJ lub EFTA?
Sprawdź, czy Ty także możesz skorzystać z przepisów unijnych...**

Jakie są podstawowe zasady unijnej koordynacji

■ Zasada równego traktowania

Gwarantuje ona równe traktowanie polskich pracowników, którzy są zatrudnieni za granicą w państwach członkowskich UE i EFTA, oraz osób, które podejmują tam działalność na własny rachunek – w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz otrzymywania świadczeń.

■ Zasada opłacania składek w jednym państwie członkowskim

Zgodnie z nią osoba, która pracuje na terytorium UE i EFTA, opłaca składki na ubezpieczenia społeczne do systemu ubezpieczeniowego tylko jednego państwa członkowskiego, nawet jeśli wykonuje pracę w więcej niż jednym państwie.

■ Zasada sumowania okresów ubezpieczenia dla przyznania prawa do świadczeń

Gwarantuje ona, że osoba, która ubiega się w dowolnym państwie członkowskim UE lub EFTA o świadczenie uzależnione od odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego, może spełnić ten warunek

dzięki stażowi (okresom ubezpieczenia lub zamieszkania) przebytemu w innych państwach członkowskich UE lub EFTA.

- **Zasada eksportu świadczeń z jednego państwa do państwa zamieszkania osoby pobierającej świadczenie**

Gwarantuje ona, że osoba, która uzyskała emeryturę lub rentę albo zasiłek z powodu choroby lub macierzyństwa, może pobierać to świadczenie w państwie zamieszkania – w dowolnym państwie UE lub EFTA.

Jakie unijne akty prawne regulują w UE i EFTA kwestie ubezpieczeń społecznych i świadczeń dla osób migrujących zarobkowo

Są to przepisy poniższych rozporządzeń unijnych:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, s. 1, z późn. zm.),
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, s. 1, z późn. zm.),
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. UE L 344 z 29.12.2010, s. 1 i n.).

Warszawa, luty 2019 r.

www.zus.pl

Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Blisko milion odwiedzających każdego miesiąca

Platforma Usług Elektronicznych – sprawy ubezpieczeniowe i rozliczenia przez internet

Drugi najpopularniejszy portal publiczny w Polsce

Łatwe wyszukiwanie przydatnych informacji

Biblioteka ZUS: ulotki, poradniki, informatory

Przyjazny dla osób z niepełnosprawnością

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

- Platforma Usług Elektronicznych: www.zus.pl
- Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
 - 22 560-16-00* dla tel. komórkowych i stacjonarnych
 - * koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
 - Skype: [zus_centrum_obslugi_tel](https://www.skype.com/partners/zus_centrum_obslugi_tel)
 - e-mail: cot@zus.pl